

„EDINOST“

izhaja dvakrat na teden, vsako sredo in soboto ob 1. uri popoldne.

„Edinost“ stane:

za vse leto gl. 6.—; izven Avst. 9.— gl.
za pol leta „ 3.—; „ 4.50 „
za četrt leta „ 1.50; „ 2.25 „

Posamične številke se dobivajo v prodajalnicah tobaka v Trstu po 6 nov., v Gorici in v Ajdovščini po 4 nov.

Na naročbe brez priložene naročnine se upravnništvo ne ozira.

EDINOST

Vsi dopisi se pošiljajo uredništvu v ulici Carintia št. 28. Vsako pismo mora biti frankovano, ker nefrankovana se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo.

Oglasi in oznanila se račune po 8 nov. vrstica v petitu; za naslove z debelimi črkami se plačuje prostor, kolikor bi ga obseglo navadnih vrstic.

Posilana, javne zahvale, smrtne liste se račune po pogodbi.

Naročnino, reklamacije in inserate prejema upravnništvo v ulici Carintia 28. Odprte reklamacije so prosto poštnine.

Glasilo slovenskega političnega društva za Primorsko.

V Edinost je moč.

Vabilo na naročbo.

S 1. julijem začne II. poluleto XIV. tečaja našega lista. Vabimo zato naše gg. naročnike, da svojo naročbo o pravem času obnove, da ne nastanejo neredi v pošiljanju lista.

Opozorjamo ob enem gg. naročnike, kateri svojega dolga doslej niso še poravnali, da svojo dolžnost čim prej storijo.

Cena listu je:

za vse leto gl. 6.—
za pol leta gl. 3.—
za četrt leta gl. 1.50

V drugem poluletu bomo nastojali, da list čim bolj popolnimo ter ga storimo zanimivejšega in priljubljenejšega našemu občinstvu. Prinašali bomo dobrih člankov, gospodarskih in polit. razprav, natančna tržna in borzna poročila; imamo tudi pripravljenih raznovrstnih izbornih podlistkov. Doba v prih. poluletu bo tim zanimivejša, kajti vršile se bodo v njej deželne volitve v Trstu, o katerih bomo natančno poročali. Vabimo tedaj slov. rodoljube, da naš list tudi gmotno podpirajo in širijo. Stare naročnike prosimo, da nam še dalje ostanejo zvesti ter poravnajo, ako imajo še kak dolg pri upravnistvu; nove pa, da naročivši se zajedno tudi plačajo.

Upravnništvo „Edinosti“.

Vodnikova slavnost.

V beli Ljubljani slavil je slovenski narod dne 29. in 30. junija izredno slavnost — odkrit je bil spomenik našemu prvemu pesniku, probuditelju in očetu slovenskega naroda, Valentinu Vodniku! Ni ga odrastene Slovence, kateremu bi bilo neznano njegovo ime, nepoznane njegove pesni. Zatorej je prihitel narod od vseh strani, iz najoddaljenih, najbolj zapuščenih in najbolj tlačanih slovenskih pokrajin te slavnostne dni v Ljubljano, da počasti spomin onega izrednega moža, kateremu je postavljen v slovenskem središču prekrasen spomenik. In res, če je narod naš komu hvale dolžan, dajati jo

PODLISTEK.

Opomin koperskim učiteljskim abiturijentom iz l. 1880.

(Konec.)

V prvo omenim, da nam ne kaže določiti shoda za velike počitnice, kakor smo nameravali pričetkom. Iz imenika je razvidno, da nas je razkropila osoda res na vse vetrove, doba velikih počitnic pa je v ljudskih šolah po raznih krajih dokaj različna. Po nekaterih krajih se velike počitnice že končajo, ko se po drugih še le pričenejo. Lahko bi se toraj prigodilo, da bi radi take razlike kateremu ne bilo mogoče, da se vdeleži v kolegijalnem oziru važnega sestanka, kar bi bilo dokaj obžalovati. Da se vsakemu omogoči dohod bilo bi tedaj dobro, da preložimo shod na ugodnejšo letno dobo. Poizvedel sem o tej zadevi menjenja nekaterih sošolcev in drugih starišev, zato nasvetujem soglasno z njimi za naš shod velikonočne počitnice bodočega leta. Vsak drugi čas bil bi neugodnejši.

Glede kraja ostanemo pri prvotnem

mora v prvi vrsti onemu, ki ga je z mogočnim svojim duhom probudil iz večstoletnega spanja ter ga poklical v novo življenje. Valentin Vodnik je rojen 3. febr. l. 1758. v južni Šiški pri Ljubljani. Dopršil je v Ljubljani gimnazijalne študije, stopil v samostan kjer se je z obljubami zavezal ter bil v mašnika posvečen 1784. l., na to pošlje ga ljubljanski škof mej narod, „duše past“. Služboval je v raznih krajih kranjske dežele ter prišel naposled v Ljubljano kjer mu je bila podeljena na gimnaziji profesorska služba. Na gimnaziji učil je vse predmete, v najvišjem razredu pa poetiko. Pač malokedaj je bil ta predmet izročen za to bolj unetemu možu. Vodnik sam navdušen pesnik, je temeljito poznal klasike grške, latinske, francoske, italijanske in nemške, znal je tudi svoje dijake navduševati za poezijo! Vodnik je rojen pesnik, svojih pesni ni peval v tujih jezikih, katerih je toliko znal, svoja srčna čutila izražal je v mili materinščini svoji, katerej v onem času ni bilo mesta ni v šoli ni v uradih ter je živela samo še mej priprostim narodom. V oni dobi je bila slov. šola silno redka prikazen, Vodnik se je toraj moral učiti ter si sam ustvarjati pismeni jezik za svoje umetne proizvode. Vsak bi bil opešal pri tem napornem delu, a Vodnikov velik duh in njegova neizmerna ljubezen do svojega naroda, katerega je hotel povzdigniti ter ga postaviti v eno vrsto z drugimi kulturnimi narodi, premagal je silne te zapreke, ustvaril je književni jezik slovenski, proučil njega svojstva ter spisal mu slovnico. Vodnik je spisal različne knjige za narod. 1797. leta začel je pa izdajati uže slovenske novine: „Lublanske novice od vseh krajev celiga svejta“, ki so izhajale do konca 1800. leta sprva po dvakrat potem pa po enkrat na teden. To novinarsko podjetje Vodnikovo, je pač pravo čudo za ono dobo ter nam kaže, kolika neizmerna ljubezen ga je navdajala do svojega ubogega naroda, katerega veliki svet ni poznal, ni čislal, kateremu bi bil pa rad

sklepu. Večina nas biva na Primorskem in tako nam je Trst naravno središče.

Dalje treba, da se gmotno in duševno dostojno pripravimo, ako hočemo, da nam bode shod lep, časten in koristen!

Svoje gmotne razmere pač vsi, osobito bivajoči na deželi, predobro poznamo. Poznajo jih sicer tudi drugi, pa jih uvažujejo le po svoje: — malokedaj nam na korist, večkrat pa na škodo in sramoto! — Vemo, da nam dovoljujejo naše razmere, vzlasti v nekotnih kronovinah, bore malo; — ne strinjajo se niti z osnovnimi šolskimi zakoni, koji prilastujejo učitelstvu toliko dohodkov, da more živeti svojemu stanu primerno. Privoščiti se nam trud, naklada vsakovrstnih nalog, očita pogostoma nedelavnost, malomarnost, apatija in Bog vé kaj še vse, a naših ran ne vidi nikdo! V plačilo za trud nam je večkrat preziranje nekaterih bolje se čutečih. Nehote se zavedamo v takem hipu, kaj daje človeku veljave. Spominjamo se slavnega Preširna, ki pravi, „da le petica dá ime sloveče — da človek toliko velja kar plača!“ Privoščite nam, po čemur zdihujemo uže leta in leta; pod-

priporil ugled in spoštovanje ter ga postavil v ravno vrsto z drugimi narodi, borečimi se za prosveto. Ko so 1810. l. prišli Francozi v deželo preosnovali so vse šole in tu se je Vodniku izpolnila najbolj vroča želja: slovensčina, za katero se je on toliko trudil, bila je uvedena v šole. Tu je Vodnik, ki je bil od francoske vlade imenovan vodjem gimnazije, vodjem umetniške in rokodelske šole in nadzornikom osnovnih šol, razvil uprav izredno plodovitost. V enem letu je spisal „Abeceda za Prve šole“, „Kersanski Navuk za Ilirske dežele“, „Pismenost ali gramatika za Prve šole“, „Početki gramatike, to je pismenosti Francoske“. Delal je tem rajše, ker je videl, da se uresničujejo njegove sanje, da so njegovemu narodu in jeziku podeljena ona prava, katere je dosedaj užival samo nemški narod. Napoleon je osnoval Ilirijo, v katerej so bile združene slovenske dežele uvedši slovensčino v šole in urade, podaril slovenskemu narodu sredstva se kulturno razvijati in napredovati. Zlate Vodnikove sanje so se začele uresničevati. Kaj čuda, da je oduševljeni zapel veličastno himno „Ilirija oživljena“, v katerej proslavlja Napoleona, kot osnovevalca te nove Ilirije. Ko so se morali umakniti Francozi, razpala je politična Ilirija in Vodnik je moral drago plačati svoje navdušenje. Odstavljen je bil od vseh služeb ter dejan v pokoj s pokojnino letnih 200 gl. Vodnikova duševna Ilirija je pa ostala ter ostane na veke. Sanje njegove se neso še popolnoma uresničile, ali ob luči, katero nam je on prižgal priborili smo uže častno mesto mej kulturnimi narodi in vsaj v eni kronovini slovenski je ugodnejši politični položaj, nego smo ga imeli takrat, ko je Vodnik začel delovati. To nam priča prekrasni spomenik postavljen mu v prestolnici naši v beli Ljubljani, kjer je toliko delal in se trudil in toliko trpel za nas, naš probuditelj, naš mučenik, naš oče Valentin Vodnik!

Večna mu slava!

pirajte vsaj moralno naše opravičene želje, da se nam zboljša gmotno stanje — potem zahtevajte! Ne bode vam treba niti zahtevati; hvaležni vašej podpori storili bomo sami, česar more in sme pričakovati od nas naš narod. Delali bomo potem z veseljem, ker se nam ne bode trebalo tako trdo boriti za ljubi vsakdanji kruhek. Večni napadi pa nas ne bodo povzdignili, nikakor ohrabril delajoče za domovino!

Zagazil sem nekoliko od svojega namena, a nič ne dé; škodovati to ne more, četudi koristilo ne bode. Reči sem hotel samo, da nam ne dovoljujejo naše gmotne razmere posebnih razvedrovanj. Za sestanek, kakoršnega nameravamo, ne zadostuje tedaj priprava jednega ali dveh mesecev — treba je vsega leta.

Tudi duševna priprava nam je potrebna, da se resnično razvedrimo. Mladenci smo se razšli, možje se vračamo k sestanku. Marsikdo si je pridobil v dobi 10 let obilnih skušenj, bodisi v šolstvu, kakor tudi v družbenem življenju. Bilo bi tedaj gotovo zanimivo, da uredi sedaj obširno gradivo ter nam je poda v poučnej ali pa zabavnej obliki!

Kaj hočemo?

III.

Rekli smo v prejšnjem članku, da se vsaj v našo polovico (Cislitavijo) povrne oni blaženi mir, za katerim težimo uže lepo število let in ki ojači celokupno moč države proti zunanjim sovražnikom, ako se prav izvrši načelo narodne enakopravnosti v smislu člena 19. ust. zakona. Rekli pa smo, da nam je potreba mnogo previdnosti, kajti jeden sam napačen korak bi nam utegnil vse pokvariti. Videli smo, kakov je današnji politični položaj vsled onih nesrečnih zgodovinsko-politiških narodnostij Madjarja Eötvösa in vernega mu sodruha Poljaka Glouchovskega. In da nam bode vse jasno, kako se hočemo od teh dveh mož povrniti k očetu Palackemu, oglejmo si, kako si različni narodi in raznovrstne politične stranke danes prizadevajo priboriti si narodno enakopravnost, drugi pa zopet nadoblast za vse čase nad svojimi sosedi.

Mnogokrat imamo priložnost opazovati, kako se razni upljivni možje in cele stranke borijo proti centralističnim težnjam dunajske vlade, sploh proti — centralizmu. Nasproti centralizmu stoje federalisti, ki hote čedalje bolj manjšati moč osrednje vlade na Dunaju s tem, da tirjajo, naj se razni zakoni izvršujejo in prirejajo v posamičnih deželnih zborih za vsako deželo posebe. S tem pa bi se jako zvečala moč deželnih zborov, ali, povečala bi se — deželna avtonomija, ki je uprav nam Slovincem najusodepolnejše škodljiva, ker si nikakor ne želimo, da bi n. pr. deželna zbora koroški in štajerski zadočila še večje oblasti.

Kdo pa so taki nasprotniki centralizma, pa tudi nas Slovencev? V prvi vrsti so to Poljaki, ki hočejo imeti doma v deželnem zboru prav veliko besedo. Zakaj? Da v vsem in povsod nasprotujejo ubogim gališkim Rusom, dasi jih je več od Poljakov, da jih poljačijo in latinizujejo (kajti gališki Rusi so katoliki grškega

Bratje tovariši, začnimo tedaj, posvetujmo se vsaj bližnji, da nas čas ne prekos. Priporočam posebno gg. odbornikom, da se poprimejo resno dela ter nam priredé krasen dan na obalih sinje Adrije! Kedar pa dojde prevažno trenotje našega sestanka, upam, da ne odmanjka nobeden! Glejte, naše število se krči nepričakovano brzo; bilo nas je 40 maturantov, sošolcev v IV. tečaju, a sedaj po ne še povsem preteklih 9 letih jih učiteljuje izmed teh le še 31. Uže 6 jih krije hladna zemlja (zaznamovani so v imeniku s †), 2 sta se šolstvu odpovedala in jednega je tiralo dolgotrajno bolehanje v pokoj — upajmo, da ne za vselej. Bog vedi, kako bode z nami koncem drugega desetletja? Zato izrazim vnovič trdno zaupanje, da se vidimo ob določeni dobi v polnem številu vsi še živeči maturanti iz l. 1880! Dalje upam, da nas počaste onega dne s svojimi pohodom tudi drugi tovariši in šolski prijatelji, osobito bivši naši velečenjeni gg. profesorji!

Tedaj: do srečnega in veselega avidenja!

Z.

obreda v narodnim bogoslužnim jeziku). Če se pa v državnem zboru sklepa kak splošni zakon, ki bi pripomogel tudi Rusom do pravice, pa mu Poljaki nasprotujejo ter glasujejo zanj le tedaj, če ne velja za Galicijo. (Po našem skromnem menenju bi pa tudi glasovati ne smeli!) Tako n. pr. nasprotujejo znanemu Liechtensteinovemu šolskemu načrtu, ker se boje, da bi ruska cerkev in ruska unijatska duhovščina dobila nekaj več upliva v šoli. In to so katoliški Poljaki, za katere se neki unemajo tudi naši slovenski „katoliki“. Ali smemo odobravati tako početje Poljakov iz narodnega, pa tudi iz verskega stališča? Kje je tu ljubezen do bližnjega, ki je temelj krščanstva?!

Zakaj so Čehi tudi federalisti, to smo videli zadnjič. Samo tega ne moremo razumeti, kako da morejo Staro- in Mladochi v kraljestvu puščati osamljene svoje sobrate na Moravskem, Šlezkem — pa tudi nas Slovence. Ako zadobe vsi deželni zbori več oblasti, gorje vsem tem manjšinam.

Po večji oblasti deželnih zborov teže tudi nemški konservativci. No, njim je to lahko, ker vedo, da se tudi potem ne zakrivi Nemcem niti las na glavi. Le pogledimo na Kranjsko ali na Češko: ali si ne želimo tudi mi Slovenci enacega „zastiranja“? Za nemške konservativce je deželna avtonomija zajedno tudi narodna avtonomija, kajti Nemci bodo skoro izključni gospodarji v svojih potrebah in zadevah. Kjer so pa Nemci zares v manjšini, potegovala se bode za nje vsa Germanija z vsemi velikanskimi aparati. Nič se ni bati za nje. — Nemški konservativci so pa nam Slovanom prav tako pravični in naklonjeni, kakor najbolj zagrizeni Prusaki — samo bolj tihi in previdni so. To dokazujejo v deželnem zboru štajerskem, kakor na Dunaju. Slavni katolik in konservativec dr. Lueger je imel na katoliškem shodu polna usta krščanstva, ako je 250.000 Čehov na Dunaju prosilo le za podporo češke šoli, pridružil se je Prusakom. Za tako krščanstvo nam zares ne sme biti dosti mari. In čuditi se moramo, kako so mogli ti katoliški možaki predložiti šolski načrt, ki daje deželnim zborom Slovanom škodljivo večjo oblast, poleg tega pa kar nič ne določa narodnega pouka, a izključuje Galicijo, kjer bi ta zakon jedino najblažje uplival na tri milijone ubozega ruskega naroda. Vse hibe so združili pri enem samem skromnem načrtu. In to so tisti katoliki, ki se bore za Kristov nauk, ki je dejal: Kar ne želiš, da drugi tebi ne store, tudi ti njim ne delaj!

Še bolj se pa čudimo, da tudi slovenski konservativci pobirajo stopinje za svojimi nemškimi tovariši, dasi je velikanski razloček med položajem nemškega ali slovenskega naroda. „Slovenec“ je premnogokrat poudarjal: Šola mora biti deželna, okrajna, občinska! Potem je pa hitel zatrjevati, da Slovencev zunaj Kranjske ne želi izročiti sovražnim večinam. Kje je tu razum, kje logika v načelnih tirjavah? Če tirjaš deželne šole, tirjaš tuje gospodstvo! Nasproti „Slovencu“ pa je dejal poslanec Klun v državnem zboru, da mora biti šola narodova? Kje je tukaj doslednost. — „Slov. Narod“ vedno odločno protestuje proti deželni šoli, a poslanec Šuklje jo hoče imeti? Kaka zmešnjava je to?!

In konečno naj še opomnimo, da je slavnoznan doktor Mahnič proglasil za ne-lojalne protiaustrijske rovarje vse tiste, ki brezuvetno ne priznavajo: historičsko vtemeljene pokrajinske avtonomije. —

Iz tega nam bode jasno, kdo se danes poteza za deželno avtonomijo. Jasno pa bode, da je ta najbolj pogubna Rusom, Srbom, Čehoslovanom na Moravskem in Šlezkem, a še najbolj nam Slovincem. Jasno nam bode tudi, da se noben zavezen Slovan ne more potezati za takšno upravo, ako mu le količkaj bije srce za pravo srečo avstrijskega Slovanstva.

Kaj pa hočemo?

Hočemo to, kar hočejo gališki Rusi, Čehoslovani v Moraviji in Šleziji in Nemci na Češkem — kar vse pokrajinske manjšine. Hočemo, da za naše šole in urade ne bodo skrbeli Nemci ali Lahi, ker ti nam nikoli ne bodo popolnoma pravični: Hočemo uživati vsa prava, ki nam jih podaja čl. 19. —

Nemci na Češkem so zapustili deželni zbor, ker zahtevajo isto, kar je svetoval oče Palacky in kar je uže bilo v Galiciji, namreč, da se Nemci v vseh zadevah ločijo od Čehov, da bodo Nemci za se in Čehi zopet le za se skrbeli. In to je pravično, to tirja tudi čl. 19., ki smatra vsak narod za jedno samo juridiško osebo. Češko kraljestvo naj se toraj razdeli v nemški in češki del, a Galicija v poljski in ruski, kakor to zahtevajo Rusi. — Toda ta potreba ni očitna le na Češkem in v Galiciji, ampak v vseh pokrajinah z mešanim pr bivalstvom. Pa bojimo se prav opravičeno, da Nemci na Češkem dosežejo polagoma vse, kar nameravajo, ne da bi se Rusom, ostalim Čehom, Srbom in Slovincem kaj zboljšalo žalostno stanje. To je kriva oslepela politika Staro — in Mladochov, ker se tako mogočen narod ne upa postaviti na dnevni red: izvršitve čl. 19. — Če so češki Nemci pošteti, tirjajo naj, da se tudi Galicija, Moravsko, Štajersko itd. razdele po narodnostih. — Toda to načelo, da bi se dosedanje pokrajine delile po narodnostih, zamoglo bi se izvršiti le v velikih pokrajinah, kakoršne so Češka ali Galicija: Za Koroško, Istro ali Šlezijo itd. pa tega ne smemo priporočati, ker bi to bila premaloštna upravna skupina. Zakaj naj bi se ne ustvarjale večje upravne skupine? Jeden narod — jedna upravna skupina! Slovenski narod — Slovenija! To je bilo načelo Palackega! To bodi načelo, katerega naj se oklene vsak Slovenec, vsak Slovan. Proč z deželnimi mejami, saj neso obdane s kitajskim zidom! Bodimo možje, bodimo pravični sebi in drugim! Kaj hočemo? — Hočemo: Zjedinjeno Slovenijo!!!

K r n o v.

Laški razred

na slovenske ljudske šole v Križu.

Kakor smo uže zadnjič poročali, obravnaval se je v seji mestnega zbora dne 27. m. m. predlog šolskega odseka, da se ustanovi na slov. trirazrednej šoli v sv. Križu jedna laška paralelka. Nakani tržaških Lahonov poitalijančiti dosedanje slovensko šolo, uprla sta se edina naša dva vrla poslanca g. Nabergoj in Nadlišek. Osobito prvi je v krepkem govoru pobijal sovražne lahonske nakane in spletke ki merijo zgolj v to — celoma poitalijančiti tržaško okolico. Oni 50 družinski očetje ki so prošnjo za enako šolo podpisali neso drugega nego tujci, ki so le začasno naseljeni v sv. Križu, z večine kamenoseki v nabrežinskih kamenolomih ali kavah. Neso tedaj niti v delu v tržaške okolici kajti omenjene kave spadajo pod Nabrežino in Komen. Ako so hoteli imeti laško šolo, morali bi prositi zanjo nabrežinsko občino. Ali Lahoni vedo od kod se jim je nadejati dejanske pomoči; v Trstu čvrsto bdi lahonski magistrat, da se, italijanskemu življu niti las na glavi ne zdré. Gospodarji „pro patriae“ so magistratni prevladovalci, ki z občinskim denarjem samovoljno gospodarijo in ga trošijo za ničevne namene. Ni čuda ako so se obrnili uprav na to stran!

Naglašal je g. Nabergoj osobito, da so gmotne razmere Trsta žalostne ter ne dopuščajo, da bi se denar trosil za tujce, ki niti ne spadajo h tržaški občini. Ker se pa hoče res denar izdavat v prid tujcem, naj bi se bila rajši osnovala slovenska ljudska šola v Trstu za katero je prosilo 1400 slovenskih očetov ne pa bornih

50 prevaranih ulovljencev. Isti Slovenci so tržaški občani, stalno v mestu naseljeni in plačujejo mestu in državi enake davke in pristojbine z družimi. Ker se je pa celo njim prošeno šolo odreklo, krivično bi postopal mestni zbor, ako jo dovoli 50 tujcem.

Govornik omenja dalje duševno škodo, ki bi nastala z ustanovitvijo laških paralelek za učečo se mladino ter izjavlja, da bi enaka šola bila zgolj dobra, da postanejo otroci topi in neuki.

Slednjič omenja tudi pričetek imenovane prošnje na rudečkasto družbo „Propatria“. Ista prošnja se je sklepala pod uplivom in z agitacijo necega dacarja in necega učitelja, ki sta ljudstvo mamila in slepila, da je prošnjo podpisalo nevedeč niti za kaj prav za prav gre. Govornik ugovarja tudi proti trditvi, da je potrebno osnovanje jedne paralelke z laškim učnim jezikom v občini, ki jo zastopa. Občina sama bode protestovala, da se občinski denar tako po nepotrebnem troši in menda niti slavna vlada ne bode tega dopustila.

Svetnik Mojzes Luzzatto se čudi, da nahaja predgovornik v osnovanju italijanske paralelke nevarnost za mladino v sv. Križu rekoč, da nikdo ni zavezan se v ono šolo vpisati. Nobena avstrijska dežela po njegovem menenju ne zdrži tako deželnih šol kakor Trst, radi česar je neumestno trditi, da bi mladina postala topa in nevedna. Prašamo pa gospoda Mojzesa. Ako greš pridigat divjim Hotentotom in Zulu-kafrom laški ali slovenski, gotovo te ne bodo umeli; ako podučuješ slovensko dečo v laščini, zijala bo v te a umela te ne bode! Saj noče gospoda na magistratu razumeti slovenskega — zakaj bi se neki slovenski okoličani morali klanjati laščini? Ne moj učiniti družim, kar sam ne želiš, da je tebi storjeno. Luzzatto je primerjal tožbo g. Nabergoja tožbam Čehov proti Nemcem. Svoj krivi nos naj bi pa vtaknil kam drugam ne pa v stvari, koje ume, liki zajec bobnati. Slovenske razmere so Lahonom španjska vas ali vendar vedno ne ostane tako.

Pridruži se Mojzesu tudi navdušeni, Venezian in z ognjevitimi besedami pobija idejo, da bi se v Trstu ustanovila slovenska ljudska šola.

Enake šole po njegovem merodajnem menenju v mestu ni potrebe, kajti slovenski stariši pošiljajo svoje otroke lahko v okoličanske šole.

Recimo, da je v Trstu samo 2000 za šolo godnih slovenskih otrok; vse te naj bi stariši pošiljali v šolo v Rojan in sv. Ivan, kajti v daljno Škedenjo, Bazovico, Opčine. Trebče bi jih pač ne morali pošiljati kajti daljava bi bila prevelika celo po šolskem zakonu. V Rojanu je pa šola skoraj krajema laška — kakoršnih imajo v mesto na izbiranje. Vseh 2000 slovenskih otrok bi morali tedaj zagnati vsak dan k sv. Ivanu! Ondašnja šola jih pa uže sedaj šteje do 400 — potem bi jih bilo vkupe 2400!

Lepo število pač! Svetoiivanska šola bi potem bila pravo otroško vseučilišče. Ker je tam nastavljenih samo peto učnih moči, morale bi si ta nenadni naraščaj ukažne mladine tako razdeliti, da bi vsak izmed njih imel pod seboj okolo 500 učencev. Kako bi jih strahoval in imel v redu — trebalo bi mu kanonovega glasu, da ga vsi slišijo; šolske sobe bi pa morale biti podobne gledališčem.

(Konec prih.)

Politični pregled.

Notranje dežele.

V ogerskih delegacijah so bile pa vrlo zanimive seje. Vnanji minister Kalnoky je imel priliko odgovarjajoč na razne interpelacije dati razna pojasnila, glede položaja Avstro-Ogerske proti vnanjim

zlasti balkanskim državam. Važno interpelacijo je stavil dr. Falk. Vprašal je ministra Kalnokyja: 1. Kaj je prav za prav z nemiri v Novem Bazaru? 2. Kakšna so v prestolnem govoru omenjena jamstva srbske regencije? 3. Se li smejo Bolgari nadejati, da se bliža doba priznanja njihovega kneza glede na napredajočo konsolidacijo? Minister je odgovoril, da so glede nemirov v Sandžeku došle vladi vesti samo iz Belega grada, katerim pa ni dati vere. Sigurno je, da nemirov neso prouzročili Srbi ampak Mahomedanci, ker je razsulo med njimi, da hoče sultan odstopiti te dežele ali kralju Milanu ali pa črnogorskemu knezu. Zanesljiva pa ni prav tudi ta vest. Na drugo vprašanje odgovarja, da Milana ni bilo mogoče pregovoriti in odvrniti od svoje nakane ter da je prav svojevoljno odpovedal se prestolu. Srbska regencija dala je radovoljno nenavadno točne izjave našej državi in vladi, iz katerih je razvidno, da si hoče resno prizadevati ohraniti dosedanje prijateljske odnose mej obema državama. Naša vlada je te izjave sprejela z največjo prijaznostjo. Burni pojavi zadnjih dni, niso tolikega pomena, ne smemo se zaradi tega še vznemirjati. Kadar se bodo morali Srbi resno poprijeti gospodarskih in finančnih vprašanj, izgube se tudi vse demonstracije. Na tretje vprašanje je odgovoril v nadobudnem smislu za Bolgare. Rekel je, da, ako bo urejevanje notranjih razmer tako lepo napredovalo ter se utrdil notranji položaj dežele, trojna zveza izvestno prizna sedanjega kneza. Da se bolgarsko vprašanje reši treba predvsem deti na čisto vshodnorumelijsko vprašanje, naposled pa treba, da kneza priznajo vse države in pred vsem Turška. Od avstrijske strani se načeloma ne bodo storilo priznanju zaprek. Ali kakor bi bil preveč povedal, pridjal je na to minister, da Avstrija ne poda inicijative v tem vprašanju, ki jo prepuščati rajše drugim. In res je malo preveč tako pobijati Koburžana, ki pač res ne zna izbirati pravih sredstev, da bi uredil notranje razmere na Bolgarskem. Da se on kot katoličan tako vpleta v verske posle pravoslavne bolgarskega naroda, da daje celo škofo zapirati, kakor je storil z metropolitom Klementom v Sistovi, s tem se pač narodu ne prikuplja ter ne dela posebnega reda v deželi. — Delegatu Černatoniju je odgovoril minister Kalnoky na njegovo interpelacijo glede rusko-srbskega vojnega dogovora, da so te vesti popolnoma izmišljene ter da jih srbska vlada kar najodločnejše zanika. Grof Apony vodja madjarske opozicije je izjavil, da se popolnoma strinja z Kalnokyjevo vnanjo politiko ter da izjavlja, da je v Ogerski izginila ona stranka, ki si je želela vojske. V ogerski delegaciji je bila tudi razprava o naslovu vzajemne vojske, ki se zove c. kr. vojska. Madjari trde, da bi se morala zvati cesarska in kraljeva vojska, kar bi odgovarjalo pogodbi iz 1867. l. Od strani vlade se jim je to na pol obljubilo, odločilo pa še ničesa.

Vnanje dežele.

O ruskega carja poti na Nemško vedno pišejo nemški listi ter razpravljajo v celih člankih razne nazore o tem, misli li car priti v Berlin ali samo v Kiel. O tem piše „Köln. Ztg.“ da so vse te vesti izmišljene, brez vsacega jedra. Da car mora priti v Berlin je pač jasno, saj mu to narekuje uže sama udovnost. Nemški cesar ga je pohodil v ruske prestolnice, zato je mu mora vrniti pohod v Berlinu in nikjer drugod. Sicer pa so to vprašanja, ki se razpravljajo mej dotičnimi ministerstvi in ne drugače. Kolikor je listu znano, ni nemško ministerstvo dobilo od strani ruske vlade še nikake prijave nanašajoče se na pohod ruskega carja. Da car pride v Berlin, o tem omenjeni list ne dvomi, kedaj se pa to zgodi, tega ne ve še nikdo povedati.

Kosovska slavnost se vrši redno. V starodavnem Kruševcu čital je metro-

polit Mihajil rekvijem za pale junake na Kosovem. Božje službe se je vdeležil dvor in spremstvo, generali in drugi dostojanstveniki in nebrojna množica naroda. Metropolit Mihajil je izustil važen govor v cerkvi v katerem opisuje vrline srbskih junakov palih pred petsto leti na Kosovem polju, katere vrline se tudi v poznih potomecih niso še zgubile. Svoj govor zvršuje z molitvijo za združenje razkosanega Srbstva. Tistega dne je bila posvečena zastava belograjskega pevskega društva „Obilič“. Kralj, ki je društvu podaril zastavo je zabil vanjo prvi žebelj. Postavljen je tudi temelj spomeniku kosovske bitke. Mestni zastop v Belem gradu je daroval v ta namen tri tisoč denarjev ter v proslavo te tožne petstoletnice ustanovil štipendijo, ki se ima podariti vsako leto na Vidov dan najboljšemu dijaku visokih šol, bavečemu se s arbsko zgodovino. Stipendija traja, dokler Srbija ne dobi zopet svoje zgodovinsko carstvo. Vnanjim listom vzlasti nemškim in madjarskim, daje ta slavnost dovolj gradiva, da se zaletajo v Srbijo ter jej groze.

DOPISI.

V Lokvi, dne 24. junija 1889. Dovolite mi gosp. urednik, majhen prostor v Vašem cenjenem listu. Mnogo se govori in piše o volitvah v ustavnih državah. Povsod se bijejo hudi boji, da spravi vsaka stranka kolikor more svojih mož, bodisi v občinski zastop, v deželni ali državni zbor. Le mi Slovenci posebno v nekaterih krajih, se zato malo brigamo, da, nekaterim izmed nas še mari ni, ali imamo volilno pravico ali ne. Pogostoma slišiš izgovore: saj bodo opravili tudi brez mene! Istinito, tudi brez tebe opravijo, saj so odpravljali sto in stoletja brez slovenskih kmetov, (ker iz teh obstoji ogromna večina slovenskega naroda) in živeli so vsejedno; a kakšno je bilo to življenje? Tužno, žalostno, živeli so liki živina, gorje mu če se je kdo oglasil, da se mu krivica godi, koj ga je bogatin ostro kaznoval. Hvala bogu, to je nehalo zbog truda in požrtvovalnosti mož, ki so bili uneti zagovorniki kmetovskih pravic. Koliko krvi, trpenja je stalo ljudi, vse narode, da so pridobili svobodo in pravico tudi ubogemu. To pravico imamo v prostih volitvah, da si izberemo može, koji čutijo s trpečim narodom, koji povzdignejo svoj glas, ko vidijo krivico. A vprašam: se li ljudstvo, naše ljudstvo, toliko važne pravice zavedno posluša? Povsod ne. In to je žalostno, silno žalostno! Kaj je pa temu vzrok? Slovenec je uže po naravi malo srčen, malo drzen. Ako vidi mnogo svojih pristašev, rase mu pogum, ako zmaga je ves v ognju in še celo preveč pogumen, ako pa propade, ako je zmagal, zgubi vso srčnost, vso drznost, ves pogum, po njem je! Bodimo odkriti, srčni, razkrivajmo rane, ki tarejo naše ljudstvo, da jih lažje zdravimo. Naveli smo glavni vzrok mlačnosti Slovencev ob volitvah.

Kdor je premagan, zbira moči, da drugikrat zmaga, a pri nas je uprav narobe, pogum nam upade tako, da drugikrat še k volitvi ne gremo, češ, saj se pri vsem tem stori, kar druga stranka hoče. Tu je polje za može, ki čutijo z narodom! Budite jih, da se stanje Slovencev zboljša, bodisi v gmetnem, bodisi v narodnem oziru! Poguma večini Slovencev manjka, zato je ubog. Ako nema kupa denara, ne loti se ni stvari. Glejmo Italijana in Nemca: z malim začne, a glavnica mu rase, kmalu postane najbogatejši v vasi ali v mestu; ni mu prišlo samo, delal je, varčeval, skrbel in poguma je imel. Isto je ob volitvah, malo je v kadem kraju Nemcev in Italijanov. Ali kaj storé? Postavijo ti svoje kandidate; pogum imajo, saj Slovenec je tako mehke naravi. Lehko se da pregovoriti in spraviti na nasprotno stran; uže v začetni šoli se slov. otroku zabičuje, da

uljudno pozdravi in sploh spoštuje tujce. Ponosa nam tedaj manjka Slovencev obito v obližju laških ali nemških mest. Ponos vcepiti narodu in s tem ste mnogo dosegli, odvadite Slovence klečeplaztva, suženjskega klanjanja proti tujcem. Ljubiti, spoštovati je treba vse narodnosti, a se jim pod pete metati, to ne gre; narodni ponos nas mora od tega odvrčati. Nasprotniki naši dobro vedo, da o narodnem ponosu, posebno pri nekaterih Slovencih, še govora ni, zato tudi prelahko dobijo od nas, kar žele. Mesto poguma in ponosa ima slov. narod v svojej sredi preveč grde lastnosti — zavidnosti. Zavidnost Slovencev mnogo škodi. Slovenski kmetje! Slovenci! otrešite se enkrat te malovredne zavidljivosti, koja trpite v svojej sredi, bodite složni! nemojte se predati nevošnjivosti, ako vidite, da se vašemu sosedu bolje godi, nego vam; saj smo si bratje, posebno pa prebivalci iste vasi, istega mesta, ali naroda; ljubimo se tedaj mej seboj. Pomislite koliko škodi ta zavist, od katere izvira nesloga ob volitvah! Ako bi složno volili, složno delali brez zavisti, maršikedar bi zmagali. A žalibog! nekateri dajo rajši tujcu svoj glas, nego domačicu iz gole zavisti meneč, ako nisem jaz, tudi on ne sme biti, raje naj bo drugi. Ali to ni prav; na tem trpi naša sveta narodna stvar. Vsi ne moremo biti generali, eni ukazujejo, drugi ubogajo, vrsteč se v temu, kako škodi ta prokleta zavist slovenskim narodnim društvom! o tem nočem pisati, kajti prežalostno je. Može! kateri imate volilno pravico! bodite pogumni! bodite narodni in ponosni! a pustite nekoliko one nesloge, one zavisti in in otresemo se kmalu tujčevega težečega nas jarma. Tako pa delujte pri vsakej volitvi, bodisi za državni, deželni zbor ali za občinski odbor.

Saj je skoraj najvažnejši zadnji. Ako je podlaga zdrava, vse je zdravo. Ako so občine preskrbljene z dobrim občinskim odborom, blagostanje v njih rase. Saj občinski odbor razpolaga s troški in dohodki, ter varčuje z njimi ali pa razpravlja ter mnogo lahko stori za dobre občinske naprave. Poznam veliko občino, koja je uže mnogo žrtvovala za vodnjake, a kje je občinski odbor zadnje postavil ali popravljal? tam, kamor priteka samo blato, ali pa tam kjer ni lova, češ, saj mi imamo vode doma, kaj nas brigajo drugi! Poznam župana. Ako ga vprašajo v občinah kaj in kdo je? in kakšna mu je oblast, smeja se mu rekoč: ni res, hlapec si nekoga drugega; potem ni čuda, ako se onim občinarjem pravi: oslariji! Ubogljiv pa je dotični župan, zato mu pa tudi strehlajo, ko njega izvole; ako tudi za kako cerveno slavnost smodnika primanjka, nič ne dé, samo da ga imamo zanj! Može volilci! volite v občinske odbore može poštenjake, koji ne bodo vam obečali vse izpolniti za pol litra vina, ter ne dajali za liter vina, nekaterim izvoljenim kacega dovoljenja brez postavnega koleka; može, ki ne bodo samo svojim pristašem dajali dovoljenja za nabiro milodarov o priliki kakšne nesreče, a drugim ne: kateri ne bodo zatirali v prsih mladeničev čuta hvaležnosti do onih, kateri jih kaj nauče; kateri ne bodo branili mladini prirejati slavnosti našemu presvitemu cesarju, kar se je v nekeji občini lanjsko leto res prigodilo; ampak volite može, kateri bodo vestno brez ozira na osebo opravljali svoj posel. Samo tedaj občine postanejo ugledne, spoštovane, močne in nasprotniki naši, se nas bodo bali in jeli nas bodo spoštovati.

Domače vesti.

† Jakob Maksimilijan Stepischnegg, knezoškof Lavantinski, je po kratki mučni bolezni, previden s svetimi zakramenti za umirajoč, dne 28. m. m. ob 11¹/₄ uri predpoludnem mirno v Gospodu zaspal. Rojen v Celji dne 22. julija 1815, za

mašnika posvečen dne 2. avgusta 1838, za knezoškofa imenovan dne 21. decembra 1862, potrjen dne 17. januarja, posvečen dne 18. januarja 1863; obhajal je ranjki prevzvišeni knezoškof leta 1888 zlato sv. mašo in petindvajsetletnico škofovske službe. Spreved preljubljenega višjega pastirja se je vršil minoli ponedeljek.

Velika veselica v korist družbe sv. Cirila in Metoda bode, kakor smo uže v zadnjih številkah omenili posebno sijajna, kar je razvidno iz nastopnega programa: Veselični odsek sestavljen iz odposlancev vseh slovanskih društev Trsta in okolice priredi v soboto dne 6. julija t. l. v vrtu „Mondo Nuovo“ narodno veselico, na katero se najuljudnejše vabi p. n. občinstvo. Čisti dohodek namenjen je „Družbi sv. Cirila in Metoda“. Program: 1. Koračnica vojaška godba. 2. Thomas: Overture iz Opere „Mignon“, vojaška godba. 3. Hajdrih: „Na boj“, poje zbor. 4. Gregorič: „Velikonočna“, deklamacija. 5. Volarič: „Vesela družba“ poje mešani zbor s spremljevanjem vojaške godbe. 6. Kosovel: „Svojeje Valentini“ valcer, vojaška godba. 7. * * *: „Plavaj ladja“, ženski dvospev. 8. Pfeigar-Moravski: „Telegram“, izvršuje dramatični odsek. 9. Blaške: „Ljubice“ quadrilla, vojaška godba. 10. I. pl. Zajc: „Večer na Savi“, poje zbor s spremljevanjem vojaške godbe. 11. Blaške: „Slike iz ljudskega življenja“ potpourri, vojaška godba. — Začetek točno ob 8. uri zvečer. — Vstopnina za osebo 30 nvč. — Radodarnosti se ne stavijo meje.

Ustopenice se prodajajo pri g. Antonu Žitku ulica Stadion št. 1, pri g. Keržetu piazza S. Giovanni št. 1, v kavarni „Commercio“ in v uradih „Delalskega podp. društva“ in „Tržaškega podp. in bralnega društva“.

God sv. Cirila in Metoda pokrovitelja naše šolske družbe praznovali bodeti naši podružnici in šolska mladina. V petek 5. t. m. ob 9. uri zjutraj bode sv. maša, pri kateri bodo peli otroci iz prvega razreda. Po sv. maši se povrnejo vsi v šolo, kjer bode načelnštvo ženske podružnice obdarovalo otročiče iz zabavišča s sladčicami in drugimi stvarmi. Člane družbe sv. Cirila in Metoda in roditelje naših šolarčkov opozarjamo na ta praznik, ter je vabimo k obilni udeležitvi.

Za družbo sv. Cirila in Metoda je nabralo 6 pevcev delal. podp. društva v soboto 29. junija 61 nov.

Izlet v Gorico napravijo v nedeljo člani delavskega podpornega društva in drugi Tržačani, da se udeleže blagoslovljenja zastave tamošnjega bralnega in podpornega društva. Gospode izletnike opozarjamo, da se odpeljejo nekateri z brzovlakom zjutraj ob 7. uri, drugi pa ob dveh popoldne. V Trst se povrnejo vsi izletniki ob 11. uri zvečer. Želeti bi bilo, da se mnogo Tržačanov udeleži te slavnosti, ki goriške in tržaške lahove tako peče, da na vse mogoče načine rujejo in ščujejo proti njej. Baš zato bi bilo treba, da nas gre mnogo v Gorico!

Na c. kr. drž. gimnaziji se vrše vpisovanje za I. razred od 1. do 15. t. m., prejemni izpiti pa dne 16. t. m. Vpisovalo se bode tudi v začetku prihodnjega šolskega leta.

„Indipendente redivivus“. Lahonski časopis je zopet izlezel iz skripcev; minoli ponedeljek je zopet polukal iz svoje luknje ter jel napadati Slovence in Hrvate v nebo kovati goriške zagrizence in togovati nad „nemilo usodo italijanskega življa v Istri“. Lisica zgubi dlako, a trme ne.

Mestni lahončiči Goriški „se gonijo“, kakor veli naš okoličan. Kakor smo zadnjič poročali, blagoslovi ondašnje bralno in podp. društvo prih. nedeljo javno svojo zastavo. V seji z dne 27. m. m. je mestno starasinstvo sklenilo prositi brzovajnim potem visoko ministerstvo in primorsko namestništvo, da slavnost zopet prepove kajti bati se je neredov in bila bi ista v največjo „nečast“ (insulto) goriškemu mestu!

Sklenjeno se je tudi izvršilo navzlic izjavam vladinega zastopnika barona Rechbach-a, ki je dokazoval, da taka prošnja ni utemeljena. To je menda edin sad složnega postopanja slovenskih zastopnikov z — lahonškimi volkovi! Ne možmo se bratiti z potuhnjenimi sovražniki.

Poletni plovitbeni red novega parobroda „Velebita“ ki plovi mej Reko in Zadrom. Počenši z dne 25. m. m. do nove odredbe bode odlazil Velebit vsacega torka iz Reke ob 5. uri zjutraj. Iz Zadra odide vsak četrtek ob 5 u. zj. in dolazi v Reko ob 5 pop. Potoma se ustavi v glavnih lukah.

Vabilo k občenemu zborovanju „slov. učit. društva za Koperski okraj“ 11. julija ob 9. uri zjutro na učiteljsku v Kopru. Vspored: 1. poročilo odborovega delovanja; 2. poročilo 1. občenega zborovanja „Zaveze“; 3. Gabersčekovi predlogi nasvetovani pri zborovanju „Zaveze“ v Ljubljani; 4. iztirjevanje zaostale društenine; 5. referira g. F. Finsger; 6. praktičen pouk na „didaktofonu“, izpeljuje izumitelj g. A. Luznik; 7. volitev novega odbora; 8. razni nasveti. — Vspored je zanimiv. Odbor tudi ni mogel lepše ukreniti za kraj in čas zborovanja. Ker imamo prejšnja dva dneva (9. in 10.) v Kopru uradno konferenco, smo itak uže ta vsi tam zbrani in 11. je četrtek. Torej se je nadejati, da ne bode praznih izgovorov. — Uljudno vabi

ODBOR.

Tudi nemška „tetka“ se čuti poklicana zlomiti jedno pušico proti govoru g. Nabergerja v zadnjem mestnem zboru; pobija njegove nazore o moralnej škodi, tujci in poskusu Lahonov slovensko dečo ohraniti nevedno in neuko, a vjema se z njim v tem, da je trošek za šolo nepotreben in zapravljen. Prošnja onih 50 vlovljencev je bila poslana družbi „Pro patria“, katera edina bi dosledno morala prevzeti stroške in vzdrževati laško šolo. Tržaška občina bi se v to nikakor financijelno ne smela vtikati.

Vrag naj razumi to zvito logiko tržaških oficijozov! Iz njihove zavite pisave bi jim skoraj smeli očitati, da jim Irredenta — ni neljuba. Čudne razmere!

Mesec julij bode, kakor prorokuje Mathieu de la Drome, od 1.—6. moker in poln nevremana; od 6.—12. deloma deževen, deloma vihar: od 12.—19. lepo jako toplo, sem ter tja toča; nestalno vreme od 19.—28. Sploh prav slab mesec če se ni Matevžu — preslabo sanjalo!

Toča in ploha sta učinili mnogo škode minoli teden po nekaterih krajih Istre, posebno v koperskem okraju in v okrožju Cittanove; v zadnjem je toča vse poklestila.

Gorica. Skušnja godnosti vršila se je za gojenke četrtega tečaja tukajšnjega c. k. izobraževališča za učiteljice meseca junija in končala se 28. pretekli. meseca. Pri pismeni skušnji izdelati bilo je to-le: 1. iz pedagogike: „Welchen wert haben belehrung und beispiel als erziehungsmittel?“ — Was fordert das gesetz hinsichtlich der fortbildung der lehrerin? — „Die reform der volksschule unter Marie Theresie und Josef II.“ 2. iz slovenščine: „Vse življenje dobre učiteljice bodi vzoren vzgled ne le za vzgojo mladine, marveč za ono prostega ljudstva.“ — „Kako obrazimo sedanji čas ter kedaj in kako nam služi?“ — 3. iz nemščine: „Soll auch zur ernsten arbeit des lebens erzogen werden, so soll doch die erziehung keine trockene und finstere sein.“ — „Die bildung und biegun der Eigennamen.“ — 4. iz hrvaščine: „Bog sreću u zoru dieli.“ — 5. $4x - 2y + 3z = 8$, $7x + 8y - z = 50$, $10x + 3y + 2z = 49$. — Trgovati začne a dne 1. jan. z 8000 gld., dne 1. maja pristopi b s 5000 gld. in dne 1. julija c s 6000 gld. Konecem decembra bilo je 1880 gld. 39 kr. dobička. Koliko tega dobička dobi vsak družabnik? — Cilindrična posoda 1 dm. visoka 1¹/₂ dm. široka, napolnena je z vodo; ako se spusti krogla z 8 cm. dolgim premerom v posodo,

odteče nekoliko vode. Kako visoko je voda v posodi, ako se krogla odstrani?

Ustmena vršila se je predsedništvom c. k. deželnega šolskega nadzornika A. vitez Klotič-a od 24—29. junija. Slovenskih gojenk, bodočih učiteljic, bilo je 19. Izmed teh dobilo je odliko osem; gotovo lepo število! Odlikovane so čestite gospodične: Ciotti Marija iz Kastva, za slovenske, nemške in italijanske šole, Dolinšek Apolonija iz Kamnika na Kranjskem, za slovenske in nemške šole; Doljak Kristina iz Solkana, za slovenske in nemške šole; Klotič-Sabladoska iz Kobarida za nemške in slovenske šole; Osana Ana iz Trsta za slovenske, hrvatske in nemške šole; Rot Antonija iz Ljubljane za nemške in slovenske šole; Susan Josipina iz Trsta, za nemške in slovenske šole in Šorli Marija iz Trsta, za slovenske in nemške šole. Dobro napravile so skušnjo: Bizajl Bibijana iz Cirknega, slov.; Cej Marija iz Ternovega, slov.; Jurman Emilija iz Ljubljane, slov.; Komelj Gabrijela iz Trsta, slov. in nemško; Kovačič Terezija iz Brežice, slov. in nemško; Lozej Ivana iz Rojana, slov.; Piano Kristina iz Komna, slov.; Vilfan Marija iz Št. Martina pri Kranji, slov. in nemško. — Ostale tri gojenke dobile so preskušnjo iz jednega predmeta čez dva meseca. Vrlim mladim učiteljicam čestitamoo ter voščimo mnogo sreče v prihodnosti. Ljuba naša domovina pa kliče vsem: „Dela ne ustrašite se! Oborožite mladino našo z istim duševnim orožjem, s katerim jej bode mogoče bojevati se tako za se in svojo čast, kakor tudi za čast in korist drage očetnjave!“

Iz italijanskega oddelka oglašilo se je k skušnji zrelosti 12 gojenk; tri dobile so odliko in to, gospodične: Covacic Marija iz Trsta, za italijanske šole; Michelli Emilija iz Trsta, za nemške in italijanske šole in Pichl Danijela iz Pulja, za nemške in italijanske šole; osem napravilo je dobro skušnjo in to: gospodične Ballich, Defiori, De Re, Hadolin, Laurencich, Pan, Pincherle in Szirp. Jedna dobila je preskušnjo. Mimo vseh teh maturirali ste dve zunanji in to gospodični: Branchi in Oberdorfer iz Trsta. To v nekako kratko naznanilo, ker se tudi letos ne obelodani šolsko poročilo. Leto šolsko konča se 15. julija.

V blaženi deželi. Italijanski poštni minister je nedavno razpisal 60 službenih mest pri poštah. Zanje je prosilo 11.000 kompetentov, mej katerimi 200 doktorjev. Evo vam, nezadovoljni Lahoni služeb v Italiji! —

Ponarejeni srebernjaki se v obilej meri nahajajo. Jako so podobni pravim goldinarjem samo temnejša barva jih izdaje in manjša teža ker narejeni so večinoma iz cina (kositerja) in antimoma. Pozor tedaj!

Nesreča. 14leten deček Anton Bole stanujoč na Trsteniku br. 174 šel je v nedeljo zjutraj se kopat v morje poleg Barkovlj. Ne ve se, je li bil prevroč ter ga je v vodi napadel krč ali je predolgo plaval in onemogel; zginit je pod vodo iz katere ga je kmalu potem izlekel nek težak. Dr. Liebman ni mogel nego konstatovati njegove smrti; prenesli so ga v mrtvašnico na pokopališče v Barkovljah.

Izpred sodišča. Te dni je stal pred sodnim stolom nek najemnik del 31 leten H. Borla iz Aleksandrije na Laškem radi javnega nasilstva in sleparstva. Obtoženec, katerega zasleduje italijansko sodišče radi umora in tatvine, koje je izvršil na neke deklici, pribežal je sem v Trst. Tu je naredil kmalu znanje z nekim drugim lepim in poštenim dekletom, katero je pregovoril, da je zapustila očetovo hišo ter šla bivat z njim. V tem nahaja obtožba nasilstvo in prevaro. Borla je osleparil tudi neko Adamič, kojoj je ostal dolžan 39 gl. za stanovanje ter se je pri njej izposodil družih 37 gl. Od tu šel je zopet v Turin. Tam je neki umoril svojo nekdanjo lju-

bico ter je ukradl 200 frankov. Ko se je povrnil iz Turina pregovoril je nekoga Salimbeni rekoč mu, da je ravnokar poročil njegovo sestro v Italiji ter si pri njem izposodil pod to pretvezo 70 gl. Pri tem je osleparil tudi svojega krojača, kojemu narejene obleke ni plačal ter je veljal povsod za poštenjaka. Sodišče ga je obsodilo radi imenovanih pogreškov v štiri-mesečno ječo in po končane kazni v iz-pokanje iz avstrijskih dežel.

Izborniki, Slovenci in Hrvati *) zunanji občin Koperskega okraja!

Ko se je bil leta 1882. zahvalil na poslanstvu v poreski zbor Dr. Lion, izbrali ste Vi mene svojim zastupnikom v istem zboru.

Pri občnih izborih (volitvah) leta 1883. izbrali ste me zopet akoprem so protivniki bili uže tedaj napeli svoje sile proti meni. V zboru se je učinilo Vaš izbor i držalo stalno, da me pri sledečem izboru leta 1884. nečete izbrati. Prevarili so se. Vaša vera je čvrsta. Vi ste me zopet izbrali, a jaz sem Vas, kakor i vse Slovence i Hrvate Istre, v zboru zastopal in po svojih močeh zagovarjal.

Leta 1885. ste me hoteli počastiti še z večjo častjo, zastopništvom v državnem zboru.

Vaši glasovi bili so za me; pa, ker Vaši sami neodločujejo, in ker se je v drugih dveh okrajih tako postopalo, da še danes ni potrjen protikandidat, Vi ste ostali v manjšini.

Z menoj se je uže tega leta začelo čudno postopati, in hotelo, da odstopim od svojih načel in od svojega delovanja kakor Vaš zastupnik. Mojim premeščenjem v Gorico se je mislilo, da gubim pravico prihajati v zbor. In uže se je napisal in poslal mi odlok, po kojem nisem več zastupnik. Jaz sem proti temu podvzel potrebne korake in dobil pravdo, vsled česar so me pozvali zopet v zbor, kjer sem ostal tudi nadalje in trdil ona načela, koja sem gojil prej.

Teši me neizmerno, da i Vi podpirati načela koja gojim.

Uže lani, ko ste zbirali mojga jednomišljenika za mojga druga (tovariša), poduzelo se je vsega da se ta izbor neizvrši, posebno pa se je htelo Vas razcepiti v Hrvate i Slovence, koji bi se po mislih obojih protivnikov imeli gledati kakor sovražniki, mej tem ko ste rojeni bratje, ljubeći se kakor takovi med seboj. Dokler se niste začeli zavzemati za se, bili ste šč a v i vsi skupaj; ko ste se lepo kakor brati upoznali i nasproti njim se zavedeli, potem so Vas hoteli razcepiti. Vi se niste dali ni s tem ni ničem drugim odvrniti od moza vnetega za obče dobro.

Letos so skušali oboji protivniki naprej proti obem Vašim zastupnikom vsega storiti. Ko so se prepričali da pri Vašej stanovitnosti ni mogoče ničesa vpraviti proti obema, počeli so delati samo proti jed-nemu. Niti tako niso uspeli. Vi ste odbili vse nagovore, vse spletke, vse napade.

Danes ste nas zopet izbrali za svoje zastopnike v deželni zbor, mene uže četr-ti krat. Ja sem Vam se uže brzojavno zahvalil na zaupanju, koje v mene postavljate, i ponovim stem to zahvalo. Pridajem, da se ponosim s takovimi izborniki, koji stoje čvrsto kakor skala, proti kojej so zastoj vsi napadi. Pri Vas meni še težje opravilo ne bode težko.

Ko bodo takovi vsi Slovenci i Hrvati v Istri; ko se ne bodo dali nikako nagovoriti z ničim prevariti, za nijedno ceno podkupiti, od nikogar prestrašiti; ko bodo vsi zavedni svoje narodnosti i svojih pravic, ko bodo vsi vestno izvrševali svojo izbornu pravico, ko se bodo vsi zamogli ponášati svojim poštenjem, potem nam bodo nastopili boljši dnevi.

Da to ni daleč, kaže napredak kojega smo letos napravili. Pri brigi in delovanju

*) Slučajno zakasnilo. Op. Ured.

vseh nas, z božjo pomočjo, mi bomo vse dalje napredovali, dokle ne dosežemo vsega kar nam pripada.

Vsaki krat, ko ste me do sedaj izbrali, bil sem med Vami. Bil bi rad prišel tudi danes, a bil bi prišel uže prej med Vas, ko bi bila moja moč, kakor je volja in želja. Bil sem bolan in nijsem se povse okrepčal. Skrbel bodem, da se v drugej prilležitosti z Vami snidem, da Vas lice v lice pozdravim i slišim Vaše želje i pri-tožbe, v kolikor mi niso uže dosedaj znane in kolikor jih ne bodem zvedel od posameznih ustmeno ali pismeno.

Do tedaj: Od Boga Vam zdravlje, od mene pozdravlje!

V Gorici, 25. junija 1889.

Vaš zastopnik
Vjekoslav Spinčić.

Pevci in pevkine!

Delalskega podpornega društva, čitalnice, društva „Adrija“ v Barkovljah in „Hajdrih“ na Proseku se stem upozoruje, da je glavna pevska skušnja za veselico v petek ob 9. uri zvečer v dvorani Čitalnice, Via Campanille št. 4, I. nad. Kdor se te skušnje neudeleži, ne bode pripuščen k petju pri veselici.

Listnica uredništva

G. J. R. v Sreb. — Drago nam bode ako nam kedaj česa poročate, a da bi Vas za trud posebej odškodovali!... trebalo nam bi blagajne kacega milijonarja. I mi delujemo za narod in čestokrat imamo s tem celo zgube in sitnosti. — Dopisniku iz Lokve. Le pišite nam; drago nam bode priobčevati poročila namenjena v prid in blagor našega naroda Na zdar! — G. dopisniku iz Gorice. Za danes bilo je absolutno nemogoče.

Dunajska borsa

2. julija.

Enotni drž. dolg v bankovcih	—	—	gld. 83 95
„ „ „ „ „ „ „ „	—	—	84 65
Zlata renta	—	—	109.75
5% avstrijska renta	—	—	99.55
Dolnice narodne banke	—	—	907. —
Kreditne dolnice	—	—	301 50
London 10 lir sterlin	—	—	118 85
Francoski napoleonidori	—	—	9 42 1/2
C. kr. cekini	—	—	5.65
Nemške marke	—	—	58 12 1/2

Assicurazioni generali.

v Trstu

(društvo, ustanovljeno leta 1831)

To društvo je raztegnulo svoje delovanje na vse vrste zavarovanja, posebno pa na zavarovanje proti požaru — zavarovanje stekla — zavarovanje proti toči — zavarovanje po morju in po kopnem odposlanega blaga in zavarovanje na življenje. Društva glavica in rezerva dne 31. decembra 1887 f. 36,120,176 53. Premije za poterjati v naslednjih letih f. 22,766 106 95. Glavica za zavarovanje življenja do 31. decembra 1887. f. 105,482,651 38. Plačana povračila: a) v letu 1887 f. 10,099 647 — b) od začetka društva do 31. decembra 1887. f. 207,379,802 20. Letni računi, izkaz dosedaj plačanih odškodovanj, tarife in pogoje za zavarovanje in sploh vsa natančnejša pojasnila se dobje v Trstu u uradu društva: Via della Stazione v lastnj. hiši. 7-13

Osem svetinj.

Najboljše ročne harmonike

se 1., 2. in 3. vrstami tipk, orkester-harmonik z jeklenimi glasili in usnjatim mehkom, lastnega izdelka, kakor tudi glasbila vseh vrst: vijoline, citre, pišale, klarinete, trompete, lajne, orglice z okretalom, ustne harmonike, okarine, lajnice, arstone, orglice za ptice, albumi z godbo, kozarce za pivo in vino, neceserje za dame z glasbilo itd. v tvornici harmonik 20-3

Ivana N. Trimmel-a

na Dunaji, VII., Kaiserstrasse 74.

Čeniki zastoj in poštnine prosti.

Vporabite ugodno priliko!

Prevzel sem od likvidacije neke velike tvoraice žepnih ur v razprodajo ostalo zalogo ur in, ker sem primoran isto čim prej razpečati, odločil sem se, uže tako neverjetno nizko ceno še enkrat znižati. Jaz prodajam zategadelj samo še malo časa lepo dobro tekočo žepno uro z pozlačenim okrovom, skupno z krasno pristno pozlačenim verižico za nečuvno nizko ceno gld. 2.55. Vporabite tedaj ugodno priliko in naročite takoj kajti valed ogromne razprodaje bode zaloga kmalu pošla. Prosim v naročilnih pismah ceno gld. 2.55 izrečno poudarjati, na kar se bode pošiljatev proti poštnem povzetju takoj izvršila po „Uhren Central-Expedition Wien II. Bez. Darwingasse 23. — N. B. Neugajdoče blago se brez ugovora nazaj jemlje. — 2-2

FILIJALKA

c. kr. priv. avstr. kreditnega zavoda

za trgovino in obrt v Trstu.

Novci za vplačila.

V vredn. papirjih na	V napoleonih na
4-dnevni odkaz 2 1/2 %	30-dnevni odkaz 2 1/2 %
8- „ „ 2 „	3-mesečni „ 2 1/2 %
30- „ „ 3 1/4 „	6- „ „ 2 1/2 %

Vrednostnim papirjem, glasečim na napoleone, kateri se nahajajo v okrogu pripozna se nov. boroštna tarifa na temelju odpovedi od 22. oktobra, 26. oktobra in 18. novembra.

Okrožni oddel.

V vredn. papirjih 2% na vsako svoto.
V napoleonih brez obresti.

Nakaznice

za Dunaj, Prago, Pešto, Brno, Lvov, Reko, kakor za Zagreb, Arad, Bozen, Gradec, Hermanstadt, jnomost, Celovec, in Ljubljano — brez troškova

Kupnja in prodaja

vrednostij, diviz, kakor tudi vnovčenje kuponov 24-12 pri odbitku 1% provizije.

Predumj.

Na jamčevne listine pogoji po dogovoru. Z odprtjem kredita v Londonu ali Parizu, Berlinu ali v drugih mestih — provizija po pogodbi.

Na vrednosti obresti po pogodbi.

Uložki v pohrano.

Sprejemajo se v pohrano vrednostni papirji, zlat ali srebrni denar, inozemski bankovci itd. — po pogodbi.

Trst, 18. oktobra 1888.

13-24

Edina, velikanska

zaloga papirja za tapetarje

in velika zaloga

ŠPANSKIH STEN

27-104

pri

G. BERTIN-U

Via Caterina št. 2.

Na zahtevanje cenike zastoj in franko.

La Filiale della Banca Union
TRIESTE

s' occupa di tutte le operazioni di Banca e Cambio - Valute.

a) Accetta versamenti in Conto corrente, abbonando PER BANCONOTE: PER NAPOLEONI:

3% c. preav di 5 gni	2 1/2 % c. preav di 20 gni
3 1/2 % „ „ „ 12 „	3 „ „ „ 40 „
3 1/2 % „ a 4 mesi fisso	3 1/2 % „ „ 3 mesi
3 1/2 % „ a 6 „	3 1/2 % „ „ 6 „
3 1/2 % „ a 8 „	3 1/2 % „ „ 6 „

Sulle lettere di versamento in circolazione andrà in vigore il nuovo tasso d'interesse a datare dal 13 e 20 Marzo a seconda del relativo preavviso.

In Banco giro abbonando il 2 1/2 % interesse annuo sino a qualunque somma; prelevazioni sino a f. 20,000, a vista verso chèque; Importi maggiori preavviso avanti la Borsa. — Conferma dei versamenti in apposito libretto.

Conteggia per tutti i versamenti fatti a qualsiasi ora d'ufficio la valuta del medesimo giorno.

Assume per propri correntisti l'incasso di conti di piazza, di cambiali per Trieste, Vienna, Budapest ed altre principali città, rilascia loro assegni per queste piazze, ed accorda loro la facoltà di domiciliare effetti presso la sua cassa franco d'ogni spesa per essi.

b) S'incarica dell'acquisto e della vendita di effetti pubblici, valute e divise, nonché dell'incasso di assegni, cambiali o coupons, verso 1% di provvigione.

c) Accorda ai propri committenti la facoltà di depositare effetti di qualsiasi specie, e ne cura gratis l'incasso dei coupons alla scadenza.

d) Vende le Lettere di pegno 4 1/2 % e 5% della Banca Commerciale Ungherese di Pest e le lettere di pegno 4% dell'i. r. priv. Banca Ipotecaria austriaca di Vienna. 13-24

Trieste, 8 Marzo 1888.